

10. Bölüm

Özel Durumu Olan Çocukla İletişim

Öğr. Gör. Veysel CAN¹

Öğr. Gör. Meltem ÖZCAN²

Öğr. Gör. Mehmet BULDUK³

GİRİŞ

Günümüzde en yaygın tanımı ile iletişim, en az iki kişinin, devam eden ve dinamik bir olay dizisine katkıda bulunmasını gerektirmektedir. Her biri karşılıklı olarak diğerini etkiler ve etkilenir. Her biri aynı anda diğerini algılar. Bu bağlamda, kişi için ne olup bittiği bir anlam ifade eder, buna göre tepki ve yanıt verir [1].

İnsan, varoluşu gereği sosyal ilişkiler içinde en temel gereksinim olan iletişimi, geliştirerek kullanması gereken ve ilişkileri içinde sürekli yeniden tanımlanan bir varlıktır; diğer insanlarla hiç ilişkisi olmayan bir insan düşünülemez. İnsan, ilişkilerinin niteliğini artırmak için iletişim kavramını geliştirmekte ve onu kullanarak yalnız kalmaktan kurtulmanın yollarını aramaktadır [2, 3].

Çocuklara yönelik iletişim yaşa, bilişsel durumuna, kabiliyetine uygun kı-sacası bireye özgü ve çocuk dostu olmalıdır [4]. Dilin iki temel bileşeni vardır: İletişimin doğru bir şekilde sağlanması için sadece mesajın gönderilmesi yetmez bunun yanı sıra mesajın doğru algılanması da önemlidir. Ancak, çocukluk çağında yaşanan iletişim sorunları yani gerçekte iletişimi engelleyen sağlık sorunları düşünce alışverişi sorunlarına neden olur ve bireyin yaşamının farklı boyutlarında kendini gösterir [3].

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, veyselcan@yyu.edu.tr

² Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Evde Hasta Bakımı PR., mozc@erzincan.edu.tr

³ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, mehmetbulduk@yyu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Hargie, O.(2016). Skilled interpersonal communication: Research, theory and practice. Routledge.
2. Cüceloğlu, D. (2002). İnsan insana. İstanbul: Remzi Kitabevi.
3. Konrot, A. (2003). İletişim yetersizliği olan çocuklar. Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim Giriş. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
4. Kolucki, B. and Lemish, D. (2011). Communicating with children. Principles.
5. Goldin-Meadow, S. and Mylander, C. (1984). Gestural communication in deaf children: the effects and noneffects of parental input on early language development. Monographs of the society for research in child development.
6. Greenberg, M.T., Calderon R. and Kusché, C. (1984). Early intervention using simultaneous communication with deaf infants: The effect on communication development. Child Development. 607-616.
7. Quigley, S.P. and Kretschmer, R.E. (1982). The education of deaf children: Issues, theory, and practice. Arnold.
8. Schlesinger, H. S. and Meadow-Orlans, K.P. (1972). Sound and sign: Childhood deafness and mental health. University of California Press.
9. Woodward, M.F. and Barber C.G. (1960). Phoneme perception in lipreading. J Speech Hear Res, 3:212-22.
10. Carney, A.E. and Moeller M.P. (1998). Treatment efficacy: hearing loss in children. J Speech Lang Hear Res, 41(1): 61-84.
11. Kurumu, T.D. Türk İşaret Dili Sözlüğü.
12. Gravel, J.S. and O'Gara J.(2003). Communication options for children with hearing loss. Mental retardation and developmental disabilities research reviews, 9(4): 243-251.
13. Caldwell, B. (1997). Educating Children Who Are Deaf or Hard of Hearing: Cued Speech. ERIC Digest# E555.
14. Vernon, M. and Andrews J.F. (1990). The psychology of deafness: Understanding deaf and hard-of-hearing people. Longman Publishing Group.
15. Institute, G.R. (2008). Regional and national summary report of data from the 2007–08 annual survey of deaf and hard of hearing children and youth. Gallaudet Research Institute, Gallaudet University Washington, DC.
16. Hawkins, L. and Brawner J. (1997). Educating children who are deaf or hard of hearing: Total Communication. ERIC Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education.
17. Ege, P. (2006). Farklı engel gruplarının iletişim özellikleri ve öğretmenlere öneriler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 7(2): 1-28.
18. McDougall, T. (2009). Nursing children and adolescents with bipolar disorder: assessment, diagnosis, treatment, and management. JCAPN, 22(1), 33-41.
19. Cherkasova, I. (2008). The rehabilitation of adolescents in a medical and preventive treatment facility. Russian Education and Society, 50(4), 83–89.
20. McAlliste, R. and Gray, C. (2007). Low vision: mobility and independence training for the early years child. Early Child Development and Care, 177(8), 839-852.
21. Kirk, S.A., Gallagher, J.J. and Anastasiow, N.J. (2000). Educating Exceptional Children. Houghton Mifflin Company, Boston - New York.
22. Bialistock, R. (2005). Towards better communication, from the interest point of view. Or-skills of sight-glish for the blind and visually impaired. International Congress Series, 1282, 793–795.
23. Caballo, C. and Verdugo, M. A. (2007). Social skills assessment of children and adolescents with visual impairment: Identifying relevant skills to improve quality of social relationships. Psychological Reports, 100(3c), 1101–1106.

24. Hintermair, M. (2011). Health-related quality of life and classroom participation of deaf and hard-of-hearing students in general schools. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 16(2), 254–271.
25. Persson, S. (2002). "Otistik Zeka ve Seviyeleri Otizm". 2. Basım, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
26. Benner, G. J., Nelson, J. R. and Epstein, M. H. (2002). The language skills of children with emotional and behavioral disorders: A review of the literature. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 10, 43–59.
27. Bishop, D.V.M. (1998). Development of the Children's Communication Checklist (CCC): A method for assessing qualitative aspects of communicative impairment in children. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 39(6), 879-891.
28. Helland, W.A. and Heimann, M. (2007). Assessment of pragmatic language impairment in children referred to psychiatric services: A pilot study of the Children's Communication Checklist in a Norwegian sample. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 32(1), 23-30.
29. Helland, W.A., Biringer, E., Helland, T. and Heimann, M. (2009). The usability of a Norwegian adaptation of the Children's Communication Checklist Second Edition (CCC-2) in differentiating between language impaired and non-language impaired 6- to 12-year-olds. *Scandinavian Journal of Psychology*, 50(3), 287-292.
30. Audet, L. and Ripich, D. (1994). Psychiatric disorders and discourse problems. In: Ripich DN, Craghead NA, editors. *School discourse problems*. San Diego (CA), Singular Publishing, 191–227.
31. Baltaxe, C.A.M. and Simmons, J.Q. (1988). Communication deficits in preschool children with psychiatric disorders. *Semin Speech Lang*, 9, 81–91.
32. Donaghue, M.L., Hartis, D. and Cole, D. (1999). Research on interactions among oral language and emotional behavioral disorders. In: Rogers-Adkinson, D.L., Griffith, P.L., editors. *Communication disorders and children with psychiatric and behavioral disorders*. San Diego (CA): Singular Publishing, 69–98.
33. Im-Bolter, N. and Cohen, N. J. (2007). Language Impairment and Psychiatric Comorbidities. *Pediatr Clin N Am*, 54, 525–542.
34. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2014). *Aile Eğitim Rehberi: Ruhsal Duygusal Bozukluğu Olan Çocuklar*, Grafer Tasarım Baskı Ambalaj, Ankara.
35. Geçmiş, H. H. (2014). Zihinsel Engelli Çocuklar. Erdem, Y., Akoğlu, G., Sarıca, DA., Şengül AE., Geçmiş HH., Gürbüz Demirel, Ş., Öpengin, E. (Yay.haz.), *Özel Gereksinimi olan (Engelli) Bireyler ve Eğitimi*. (s 109-136). Ankara: Vize Yayıncılık.
36. Güven, Y. (2003). *Özel Eğitime Giriş. Farklı gelişen Çocuklar*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
37. Baysal, N. (1986). *Zeka Özürlü Çocukların Dil Gelişimleri ve Eğitimleri*. Ş.Bilir(Edt.) *Özürlü Çocuklar ve Eğitimleri*.(s 131-139) Ankara: Ayyıldız Matbaası.
38. Metin, N. (2012). *Zihinsel Engelli Çocuklar*. N.Metin (Edt.) *Özel Gereksinimli Çocuklar* (s 53-88). Ankara: Maya Akademi.
39. Metin, N. ve Işıtan, S. (2014). *Zihinsel Engelli Çocuklar ve Eğitimleri*. Baykoç N.(Edt.) *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim*.(s 157-185). Ankara: Eğiten Kitap.
40. Ulutaşdemir, N. (2007). *Engelli Çocuklarda İletişim ve Oyunun Önemi*. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2 (5), 36-51.
41. Görener, D., Güler, Y., Altay, B. ve Açıl, A. (2010). Zihinsel Engelli Çocuğun Evde Bakımı ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Gaziantep Tıp Dergisi*, 16(2), 57-65.
42. Şahin, S. (2012). *Ortopedik Engelli Çocuklar*. N.Metin (Edt.) *Özel Gereksinimli Çocuklar* (s 185-208). Ankara: Maya Akademi.
43. Kulaksızoğlu, A. (2012). *Engelli Çocuk ve Engellerin Hakları El Kitabı Anne Baba ve Öğretmenler İçin*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
44. Yazgan İnanç B. (1999). *Fiziksel Sakatlığı ve Kronik Hastalığı Olan Çocuklara ve Ailelerine Psikolojik Yaklaşım*. Ekşi A. (Edt). *Ben Hasta Değilim: Çocuk Hastalıklarının Psikososyal Yönü* (s 641-646). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

45. Şenel, G. H. (1996). Yetersizliği Olan ve Olmayan Gençlerin Yetersizliğe Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Özel Eğitim Dergisi*, 2(2), 68-75.
46. Öztürk, M. (2013). Hayata Renk Katanlar “Engelli Grupları”. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları.
47. Doğan, Ş. ve Şeşen, E. (2019). Engelli Öğrencilerin Sınıf İçi İletişimi: Niğde Örneğinde İlköğretim Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Dair Görüşleri. *Aksaray İletişim Dergisi* 1(2),136-155.
48. Erdoğan, A. ve Karaman, MG. (2008). Kronik ve Ölümcül Hastalığı Olan Çocuk Ve Ergenlerde Ruhsal Sorunların Tanınması ve Yönetilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9: 244-252
49. Ak, B. (2013). Kronik ve Yaşamı Tehdit Edici/Ölümcül Hastalığı Olan Çocuk ve Hemşirelik Yaklaşımı. Conk, Z., Başbakkal,Z., Yılmaz HB., Bolşık B., (Edt). *Pediatric Hemşireliği*. (s 913-930). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
50. Dönmez Baykoç, N.((2014). Uzun Süreli (Süreğen) Hastalığı Olan ve Hastanede Yatan Çocuklar ve Eğitimleri. Dönmez Baykoç, N.(Edt).*Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim*. (s 305-334). Ankara: Eğiten Kitap
51. Dönmez Baykoç, N. (2012). Uzun Süreli (Süreğen) Hastalığı Çocuklar. N.Metin(Edt.) *Özel Gereksinimli Çocuklar* (s 302-324). Ankara: Maya Akademi.
52. Çavuşoğlu, H. (2008). Çocuk Sağlığı Hemşireliği. Ankara: Sistem Ofset Basımevi.
53. Er, M. (2006) Çocuk, Hastalık, Anne-Babalar ve Kardeşler Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 49: 155-168.
54. Erdem, Y. (2014). Süreğen (Kronik) Hastalıklar. Erdem, Y., Akoğlu, G., Sarıca, DA., Şengül AE., Geçmiş HH., Gürbüz Demirel, Ş., Öpengin, E. (haz.), *Özel Gereksinimi olan (Engelli) Bireyler ve Eğitimi*. (s 109-136). Ankara: Vize Yayıncılık.
55. Bolat Yılmaz, E. (2018). Süreğen Hastalığı Olan Çocuklar ve Hastane Okulları. *Milli Eğitim Dergisi*, (218), 163-186.